

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

127. An Dominus peccans cum servo, vel serva infideli, debeat in confessione hanc circumstantiam explicare? Ex p. 7. tr. 7. res. 73. alias 72.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

matrim. tom. 1. lib. 7. disp. 5. num. 2. vbi sic asserit. Inferitur quod habere circumstantiam luxuriae mutantem speciem, ac necessario fatendam, accessum fidelis cum infideli aduersus impedimentum dirimens matrimonium ob cultus disparitatem, quia ratio, ob quam Ecclesia hoc matrimonium dirimit, videlicet quia cedit in religionis dedecus, si fidelis cum infideli copuletur matrimonio, locum habet in copula illicita. Et ideo prohibito matrimonio, censetur specialiter copula illicita prohibita. Adde etiam esse quoque periculum educationis prolis in infidelitate, & peruersionis conjugis fidelis, quae pericula in coitu fornicario etiam reperiuntur, vtpote qui vnitatem carnis efficit, & valde amorem conciliat. Et tandem poenae peculiariae grauius huius copulae legibus statuta argumentum non leue inducunt, vt inde illius specialis grauitas colligatur. Ita Sanchez. Vide etiam Lessium lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45 qui putat hoc peccatum pertinere ad sacrilegium, quia talis coniunctio est prohibita in honorem Christianismi ab Ecclesia.

2. Verum licet ego hanc sententiam teneam, attamen contrariam tenentes non damnarem, quia multi ex supradictis Doctores, & in specie Azorius part. 3. lib. 3. cap. 29. quae. 3. Ioannes Franciscus Suarez in enchiridion casuum conscientiae, lib. 5. ver. Confessio, fol. 346 & Filiucius tom. 2. tract. 30. cap. 2. num. 52. asserunt, talem accessum hominis Christiani cum infideli, non esse speciem distinctam à simplici fornicatione, & esse tantum circumstantiam aggravantem, sed circumstantia etiam notabiliter aggravantes, secundum opinionem probabilem multorum DD. non sunt necessarii in confessione explicandae. Ego, &c. Et ita hanc sententiam absolute in terminis tenet Alcozer in summa, c. 20. fol. 74. pag. 1. §. el ser muger; & nouissime illam tenet Franciscus Syluius, Professor publicus sacrae Theologiae in Academia Duacena in suis doctissimis commentariis ad 2. 2. D. Thoma, q. 154. art. 2. §. queritur secundo.

3. Igitur secundum hos Doctores, secluso scandalo, & periculo subuersionis, vel contemptus legis & Religionis Christianae, vel nisi sit casus ab Episcopo referuatus, si quis concubitum haberet cum infideli, sufficit in confessione, vt dicat: Toties fornicatus sum, sine explicatione, quod dicta mulier fuerit Turca, Iudaea, Haeretica, &c. quia talis copula (vt dictum est) non differt à simplici fornicatione, & est tantum circumstantia aggravans. Sed ego teneo primam sententiam, nempe esse aperiendam in confessione, quia est circumstantia mutans speciem. Vide etiam Menochium de arbit. iudic. lib. 2. cas. 290.

RESOL. CXXVII.

An Dominus peccans cum seruo, vel serua infideli debeat in confessione hanc circumstantiam explicare? Ex part. 7. tr. 7. Ref. 3. aliàs 7. 2.

§. 1. Communiter respondent affirmatiue, quia copula habita cum persona, cum qua matrimonium ob Ecclesiasticam prohibitionem consistere non potest, tunc accipit spirituale malitiam necessario in Confessione explicandam si impedimentum illud dirimens constitutum fuit ab Ecclesia praecipue propter copulam, quasi illa habeat indecentiam in ordine ad aliquam virtutem, vt euenit in impedimento disparitatis cultus, quod impedimentum ideo ab Ecclesia positum est, quia illa copula cedit in Religionis dedecus; vnde prohibito tali matrimonio fidelis cum infideli, censetur etiam

prohibita specialiter copula illicita inter illos. Et consequenter ea copula illicita fidelis cum infideli habet aliam malitiam specie diuersam à malitia fornicationis. Talis autem malitia specie diuersa reducitur vel ad sacrilegium, vel ad infidelitatem seu potius aliquo modo ad vtrumque vitium. Et ideo hanc sententiam nouissime docet Auerla de Sacramento Penitentiae, quae. 9. sect. 9. & alij à me alibi adducti.

2. Non desinam tamen adnotare hic obiter negatiuam sententiam esse probabilem: asserant etenim quamplurimi Doctores circumstantiam infidelitatis in copula illicita non mutare speciem, sed tantummodo aggravare; Ergo cum probabiliter circumstantia aggravantes non sint necessarii in confessione explicandae, per consequens non erit explicanda circumstantia infidelitatis, vtpote tantum circumstantia aggravans.

Alibi in Ref. & §. not. praeterea.

RESOL. CXXVIII.

An qui copulam habuit sodomiticam cum Infideli, vel copulam cum muliere Hebraea, vel haeretica, debeat in confessione explicare circumstantiam personarum?

Et an patiens sodomiam sit obligatus aperire in confessione fuisse patientem. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 3.

§. 1. Sed dices; hi casus quid ad praxim? vti nam in praxi non acciderent. Primus casus potest frequenter accidere in Tiremibus, & ego olim Panormi de illo interrogatus fui, cum de mandato Ducis de Albuquerque Viceregis munus fungeret Rectoris Theologi in Archiconfraternitate Regia Redemptionis captiuorum: nam quidam captiuus Christianus apud Turcas, cogebatur à Domino actum sodomiticum secum habere. Cum mulieribus haeretis quid non potest accidere in Germania, Gallia, & Polonia? De mulieribus Hebraeis, mensibus elapsis ex quadam Italiae Ciuitate accepi Epistolam subscriptam cum nomine fictitio, tenoris sequentis. Al multo Reverendo Padre Antonino Diana Esaminatore de Vescobi. Intus verò inueni haec verba. Titius per multos annos habuit rem cum muliere Hebraea; modo, Penitentia ductus, vult confiteri, sed habet magnam verecundiam explicandi Confessario hanc circumstantiam. Petit à Reuerentia vestra, an adit, aliqua opinio probabilis, vt possit illam non explicare?

2. Itaque ad supradictos casus affirmatiue respondet Reverendissimus Pater Candidus Sacri Palatii, Magister, tom. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 35. vbi ita ait: Habet circumstantiam luxuriae mutantem speciem, ac necessario fatendam accessus fidelis cum infideli; quia ne dum talis accessus est contra virtutem castitatis, sed etiam contra Religionis Christianae decus, ac proinde sacrilegam esse dico talem copulam, & pertinebit ad sacrilegium. Idem dicendum de copula fidelis cum haeretica ob dedecus, & iniuriam Christianae Religionis. Ita ille; cui adde, me citato, Eminentissimum Cardinalem de Lugo, de Penit. disput. 16. sect. 6. num. 333. & etiam me citato Leandrum de Sacram. tom. 1. tractat. 10. disp. 8. §. 3. quae. 7. Naldum in Summ. verb. Fornicatio, num. 2. & alios.

3. Sed ego alibi negatiuam sententiam tanquam probabilem admisi, & nunc iterum admitto: & praeter Azorium, & alios, hanc sententiam tenet Syluius in 2. 2. D. Thoma, quae. 154. artic. 2. Fagundez in Decalog. tom. 2. lib. 6. capit. 1. numero 14. & Tamburinus

Alibi in duabus Ref. antecedentibus.